

VAN BEWONERS INITIATIEF NAAR BREED GEDEELDE DROOM

Handvatten voor bewoners die van hun verkeersinitiatief een groot succes willen maken

Wegen naar Welzijn: Stadsentrees Deventer

**stimuleringsfonds
creatieve industrie**

In deze publicatie leest u over de geleerde lessen van het ontwerpend onderzoek dat wij uitvoerden op de **Stadsentrees in Deventer**.

Dit onderzoek is mogelijk gemaakt door de subsidie **Wegen naar Welzijn** van het **Stimuleringsfonds Creatieve Industrie**.

EEN DYNAMISCH PROCES OP ZOEK NAAR DE BALANS TUSSEN LOKALE KENNIS EN KENNIS VAN EXPERTS

Het proces van een klein bewonersinitiatief tot een grote gedeelde droom in een wijk, dorp of stad is een aandacht geven aan vier aspecten. Het helpt om deze aspecten te kennen en een plek te geven in je proces.

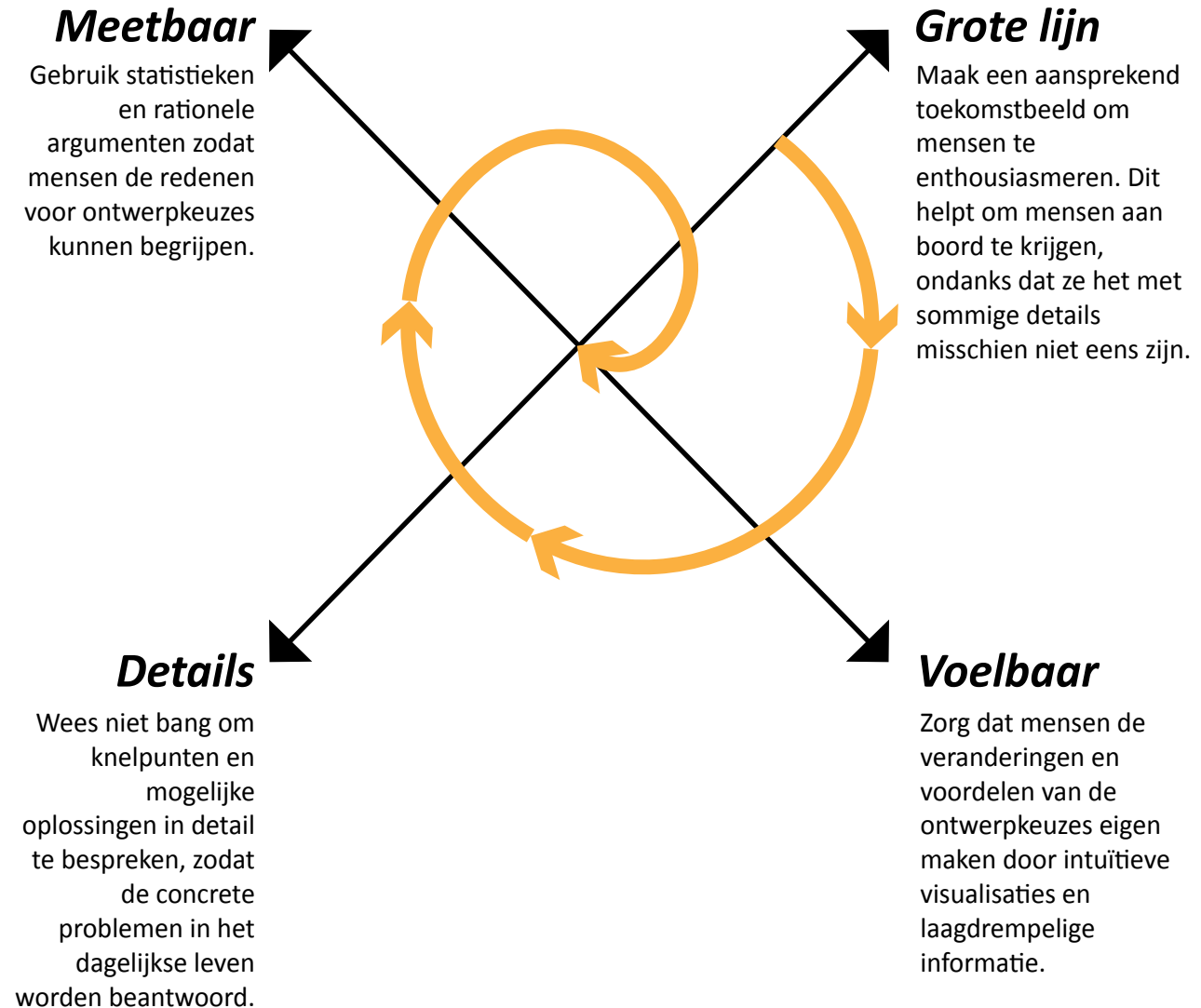
Een logische invulling van de balansoefening vind je op de volgende pagina. We geven per stap tips hoe je iedere stap kan aanpakken.

Deze invulling past bij een initiatief waarvan je wil dat de gemeente de intenties en dromen overneemt en uiteindelijk overgaat tot (stapsgewijze) aanpassing van de weg.

Om je bewonersinitiatief op te schalen, helpt het om een of enkele (lokale) professionals aan je initiatief te verbinden. Denk bijvoorbeeld aan verkeerskundigen, planologen, stedenbouwers of (landschaps)architecten. Je zoekt een mix tussen mensen die kunnen visualiseren en de taal van verkeer begrijpen.

Zoek naar subsidiemogelijkheden om hun inzet te bestendigen. Zet hun korte lijntjes met de gemeenteambtenaren in om informatie in te winnen bij de gemeente en ze mee te nemen in jullie proces. Zo ben je vanaf de start bezig om hen deelgenoot te maken van jullie droom.

Ondanks dat er professionals betrokken zijn, zul je moeten accepteren dat je niet alle details kan uitwerken of knelpunten kan overzien en oplossen. Je doel is dat je initiatief overgenomen wordt door de gemeente en daarvoor moet je op hoofdlijnen een aansprekend verhaal produceren waarbij je voor de belangrijkste details een antwoord hebt.

TIPS:

- Organiseer je eigen ongemak. Ga met mensen in gesprek die een andere mening hebben, dit brengt scherpheid in je verhaal en brengt uiteindelijk meer mensen aan boord.
- Bereik ook mensen die *gebruik* maken van de weg en verder weg wonen van het studiegebied.
- Haal op welke concrete knelpunten er ontstaan voor omwonenden en gebruikers.

TIPS:

- Zoek een balans tussen conceptuele beelden en mooie aansprekende details
- Gebruik referentiebeelden van andere plekken in het land.
- Bij het ontwerpen van wegen weeg je *vorm, functie* en *gebruik* af. Houd deze aspecten in je achterhoofd.

TIPS:

- Organiseer een bijeenkomst om mensen nog een keer mee te nemen in de droom.
- Leg met bijvoorbeeld een manifest vast hoe veel mensen enthousiast zijn.
- Nodig ambtenaren en eventueel wethouder(s) uit om te komen kijken.
- Als je voelt dat de tijd rijp is, draag het enthousiasme over naar de gemeente.

TIPS:

- Werk bijvoorbeeld samen met studenten om tot eerste concepten te komen van een nieuwe weginrichting.
- Werk met scenario's. Timmer de grote droom niet dicht.

TIPS:

- Accepteer dat je niet een perfect uitgedacht en afgewogen verkeersstructuur kan ontwikkelen.
- Beschrijf op grote lijnen wat de impact is van de ontwerpkeuzes op het hele verkeersnetwerk.

TIPS:

- Zorg dat het vertrekpunt een concreet probleem is die mensen herkennen.
- Nodig mensen uit om samen collages te maken en bespreek welke elementen er in het gebied te zien zijn in hun ideale wereld.

Grote lijn en voelbaar

VISIE (doelen en dromen)

Details en meetbaar

CONCEPTEN (werken met scenario's)

Details en voelbaar

BEWONERS INPUT (inloopbijeenkomst)

Grote lijn en meetbaar

VERKEERSSTRUCTUUR

Details en voelbaar

ONTWERPEN (sketches en referenties)

Grote lijn en voelbaar

OVERDRACHT (manifest)

Op de volgende pagina's zie je het resultaat van het ontwerpend onderzoek dat we hebben gedaan in Deventer.

De lessen hierboven zijn gebaseerd op het proces dat daar is doorlopen. Zie en lees hoe we hebben gebalanceerd tussen voelbaar versus meetbaar en grote lijn versus details.

Van **stromen**
naar **plekken** in Deventer

WEGEN NAAR WELZIJN VOOR STADSENTREES DEVENTER

im
ARCHITECTEN

Andries van den Berg
landschapsarchitect

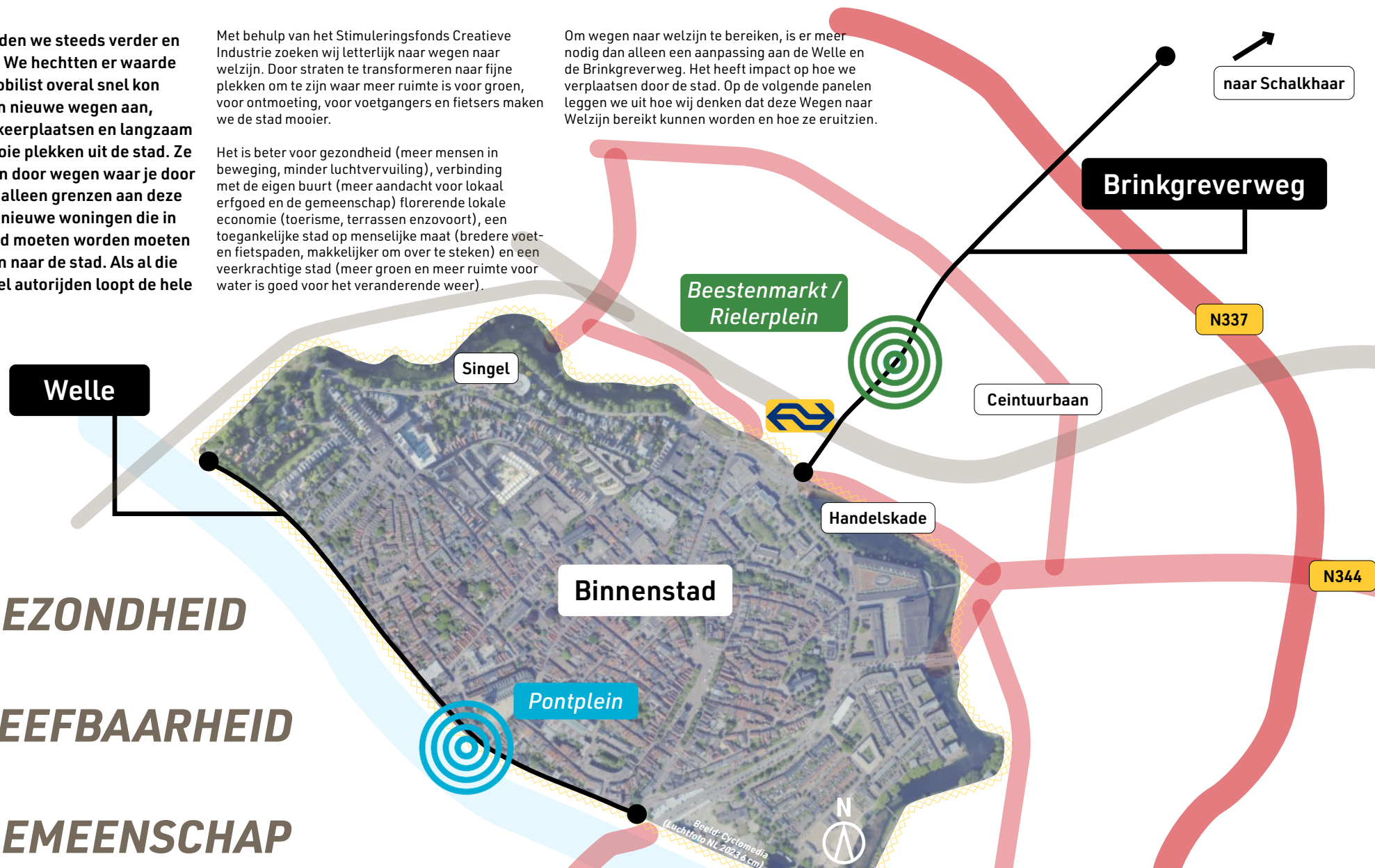
MOBYCON

In de 20e eeuw reden we steeds verder en vaker in een auto. We hechtten er waarde aan dat de automobilist overal snel kon komen. We legden nieuwe wegen aan, zorgden voor parkeerplaatsen en langzaam verdwenen er mooie plekken uit de stad. Ze werden vervangen door wegen waar je door kan rijden. Er zijn alleen grenzen aan deze groei. Met 10.000 nieuwe woningen die in Deventer gebouwd moeten worden moeten we opnieuw kijken naar de stad. Als al die mensen net zo veel autorijden loopt de hele stad vast.

Met behulp van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie zoeken wij letterlijk naar wegen naar welzijn. Door straten te transformeren naar fijne plekken om te zijn waar meer ruimte is voor groen, voor ontmoeting, voor voetgangers en fietsers maken we de stad mooier.

Het is beter voor gezondheid (meer mensen in beweging, minder luchtvervuiling), verbinding met de eigen buurt (meer aandacht voor lokaal erfgoed en de gemeenschap) florerende lokale economie (toerisme, terrassen enzovoort), een toegankelijke stad op menselijke maat (bredere voet- en fietspaden, makkelijker om over te steken) en een veerkrachtige stad (meer groen en meer ruimte voor water is goed voor het veranderende weer).

Om wegen naar welzijn te bereiken, is er meer nodig dan alleen een aanpassing aan de Welle en de Brinkgreverweg. Het heeft impact op hoe we verplaatsen door de stad. Op de volgende panelen leggen we uit hoe wij denken dat deze Wegen naar Welzijn bereikt kunnen worden en hoe ze eruitzien.

GEZONDHEID

LEEFBAARHEID

GEMEENSCHAP

GROTE LIJN

Van **stromen**
naar **plekken** in Deventer

RIELERPLEIN: DE NIEUWE GROENE ENTREE TOT DEVENTER

im
ARCHITECTEN

Andries van den Berg
landschapsarchitect

MOBYCON

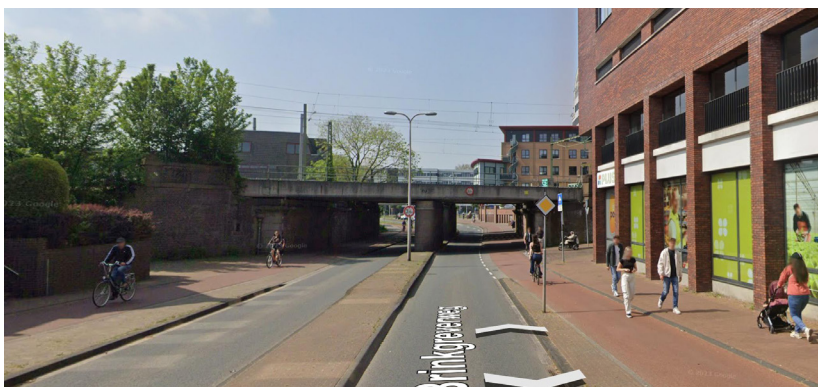
De Brinkgreverweg is de **historische toegangsweg** naar het centrum van Deventer.

Nu is de Brinkgreverweg een **onprettige, drukke verkeersas** met **onoverzichtelijke kruisingen**.

Er is geen verbinding met de Beestenmarkt; auto's en fietsers rijden hier hard langs.

De **tunnel** richting de Handelskade is onprettig om doorheen te lopen en te fietsen. Het zorgt voor een **barrière** tussen de binnenstad en Voorstad.

We willen de Brinkgreverweg nieuw leven in blazen en veranderen in een **groene boulevard naar de binnenstad**, waar lopen, fietsen en verblijven veel meer ruimte krijgen.

We stellen voor de Beestenmarkt als het ware te vergroten tot over de Brinkgreverweg. Dit deel noemen we dan **het Rielerplein**.

In onze visie wordt deze plek **autoluw**. Met het Rielerplein ontstaat er meer verbinding met de Beestenmarkt en ontstaan er **mogelijkheden om het gebied te vergroenen**.

Deze transformatie creëert ook ruimte om de tunnel aan te passen naar een **levendige passage** met ruimte voor ondernemers.

Zo zorgt de Brinkgreverweg voor een **verbinding** tussen de binnenstad en Schalkhaar.

GROTE LIJN EN VOELBAAR

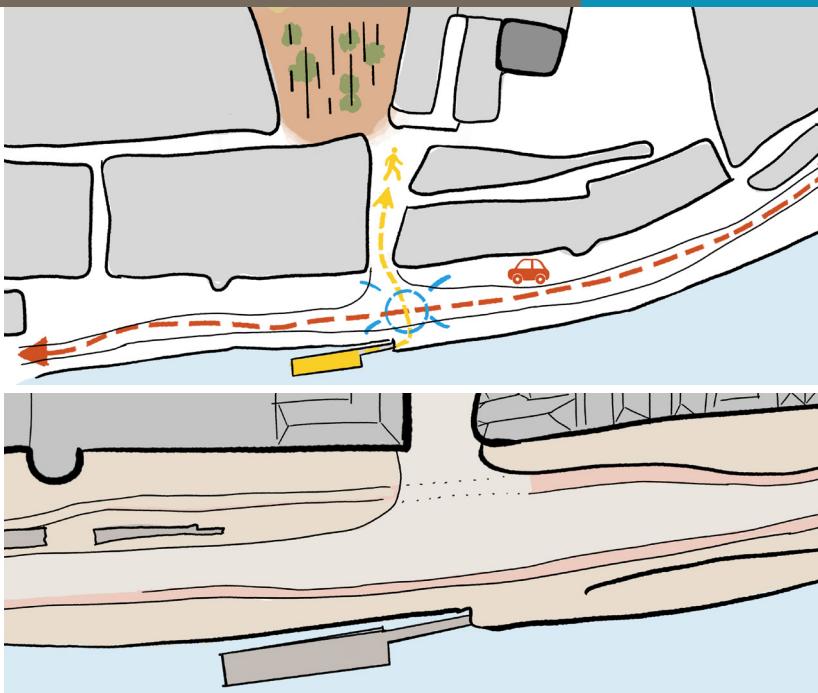
MORGEN

Van **stromen**
naar **plekken** in Deventer

PONTPLEIN: DE VERFRISSENDE BLAUWE ENTREE TOT DEVENTER

im
ARCHITECTEN
Andries van den Berg
landschapsarchitect

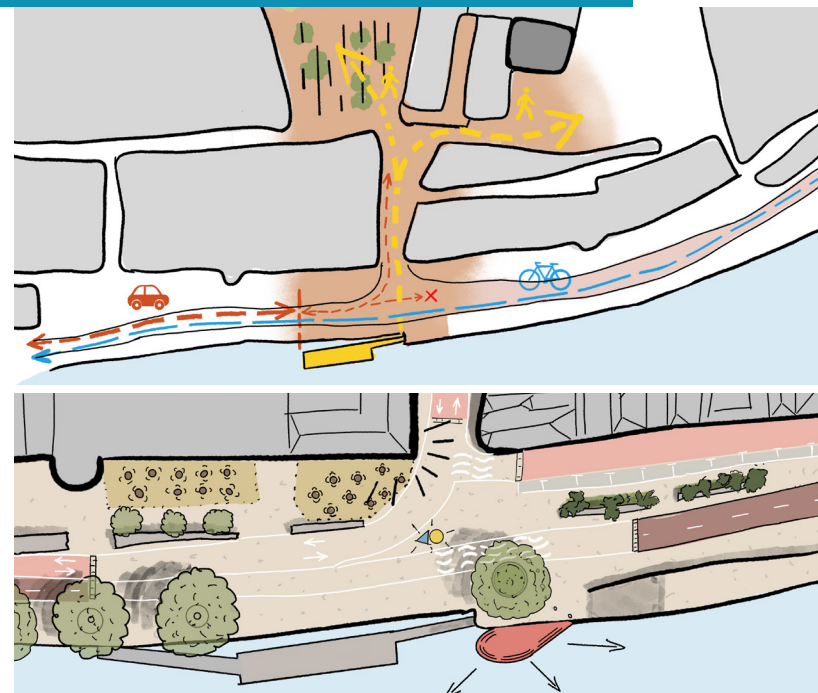
MOBYCON

Op de plek waar de pont nu aanmeert zit **een plein verborgen**. Mensen die nu de pont afkomen, struikelen bijna direct de Welle op.

De entree tot de stad bestaat uit **meerdere**

hindernissen voor deze mensen. De stoep is **te klein** als er veel mensen de pont afkomen, je **moet wachten** voor een verkeerslicht om over te steken en dan moet je op een **smalle stoep** verder lopen de binnenstad in.

We stellen aan u **het Pontplein** voor. De kruising Welle en Nieuwe Markt geven we een nieuwe naam en stellen we voor om **als plein in te richten**

Door de inrichting van de binnenstad door

te trekken tot over het Pontplein komt er een veel **logischere verbinding** met de binnenstad. Dit benadrukt de **historische waarde** van deze plek en het creëert een **fijne ontmoetingsplek** bij het water.

GROTE LIJN EN VOELBAAR

MORGEN

Van **stromen**
naar **plekken** in Deventer

WAT ZIJN MOGELIJKHEDEN OM DE BRINGGREVERWEG EN DE WELLE TE VERBETEREN?

im
ARCHITECTEN

Andries van den Berg
landschapsarchitect

MOBYCON

Brinkgreverweg

VERBINDING NAAR DE BINNENSTAD | TRANSITIE VAN EEN VERKEERS- NAAR EN VERBLIJFSGEBIED | MEER KANSEN VOOR DE BEESTENMARKT

Welle

BENADRUKKEN VERBINDING MET HET WATER | AUTOLUWE BINNENSTAD | PROMENADE LANGS DE IJSSEL

DETAILS

Van **stromen**
naar **plekken** in Deventer

VERANDERINGEN IN DE VERKEERSSTRUCTUUR OM JUISTE VOORWAARDEN TE CREËREN

im
ARCHITECTEN

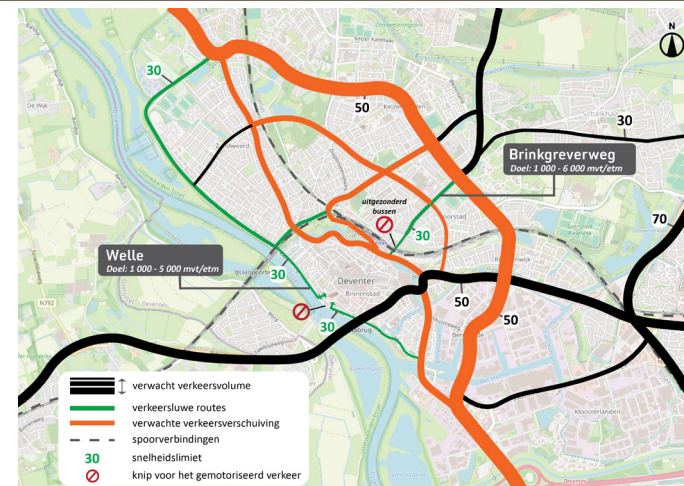
Andries van den Berg
landschapsarchitect

MOBYCON

1. DROOM

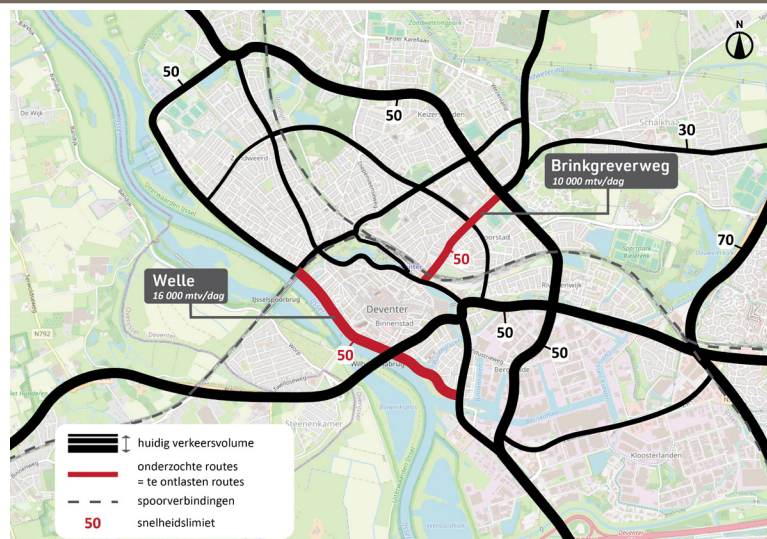
3. VOORGESTELDE VERKEERSSTRUCTUUR

Brinkgreverweg => Knip voor doorgaand autoverkeer ten zuiden van de Beestenmarkt

Welle => Knip voor doorgaand autoverkeer op de Welle ter hoogte van de Duimpoot

2. HUIDIGE VERKEERSSTRUCTUUR

4. ONTWERPPROCES

(wegtype: woonerf, 30 km/u straat, 50 km/u weg, etc.)

(verblijfs-)functie

Voor iedere soort straat of kruispunt zijn er specifieke ontwerprichtlijnen.

Het ontwerp moet aan weggebruikers laten zien wat voor een soort straat ze zijn.

De beoogde functie bepaalt welk gedrag je verwacht.

Beïnvloeden van het huidige gebruik (bijvoorbeeld: de hoeveelheid verkeer) zorgt ervoor dat een bepaald type weg gebruikt wordt zoals het is bedoeld.

**Duurzaam
Veilig
Principe Wegen**

vorm

(inrichting: wegindeling, kruispuntvormen, marking, materialisering, etc.)

gebruik

(hoeveelheid verkeer, soort verkeer, (snelheids)gedrag, oversteken, parkeren etc.)

Het gedrag wordt beïnvloed door het ontwerp.

DETAILS EN MEETBAAR

Van **stromen**
naar **plekken** in Deventer

BRINKGREVERWEG: EEN GROENE BOULEVARD NAAR DE BINNENSTAD

im
ARCHITECTEN

Andries van den Berg
landschapsarchitect

MOBYCON

Aantrekkelijke tunnel:
nieuwe verdeling in de tunnel.
De bus en voetgangers aan de
westelijke kant. De fietsers en
voetgangers aan de oostelijke
kant. Kleurrijke en lichte sfeer en
winkeltjes.

GOW30 nieuwe wegcategorie:
30 km/h ontsluitende weg.
Hier past één auto op de middelste
strook.
Bij een tegemoetkomende auto
moet de automobilist achter fietsers
blijven.

**Verbeterde fietsverbinding naar
Schalkhaar:**
mogelijk met een fietstunnel.

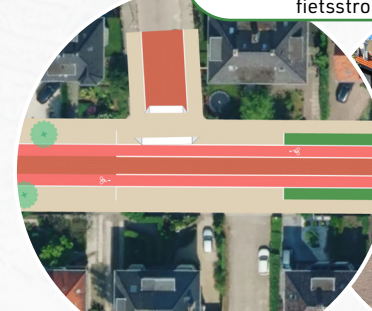

Fietsstraat:
Bestemmingsverkeer tot
aan de Diepenveenseweg; fietsers
hebben voorrang en auto's zijn te
gast; alleen bussen, fietsers en
voetgangers kunnen via de tunnel
doorrijden naar de binnenstad.

**Het nieuwe 'Rielerplein', van een
verkeerskruispunt tot een levendig
pleintje:**
autoluw gebied met behulp van een
verkeersplateau; aanvullend groen;
prioriteit voor voetgangers en
fietsers.

**Kruispunt met verkeersremmende
maatregelen:**
verwijderen van verkeerslichten en
prioriteit voor fietsers op de rijbaan.

**Verkeersremmend
straatprofiel:**
smalle rijloper voor auto's met
een uitstraling die uitnodigt om
langzamer te rijden; bredere
fietsstroken.

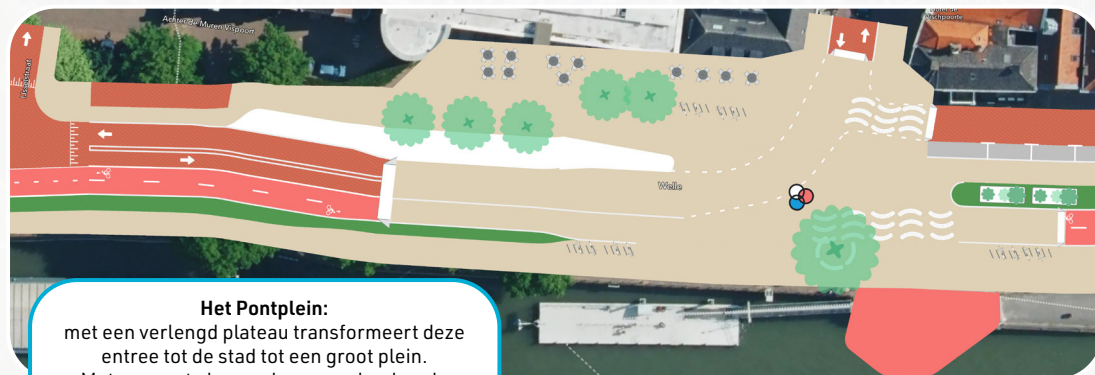
DETAILS EN VOELBAAR

Van **stromen**
naar **plekken** in Deventer

DE WELLE: EEN ACTIEVE PROMENADE LANGS HET WATER

im
ARCHITECTEN
Andries van den Berg
landschapsarchitect

MOBYCON

Het Pontplein:
met een verlengd plateau transformeert deze entree tot de stad tot een groot plein.
Met een grote boom als groene landmark, extra ruimte voor de pont met uitzicht over de IJssel, markering in de vorm van golven om de voetgangersoversteek te benadrukken, extra ruimte voor terrassen, kunst en groen

Verkeersknip:
Duimpoot als eenrichtingsstraat voor lokaal gemotoriseerd verkeer om de stad in te gaan. Een tweerichtingenfietspad gaat wel verder langs het water. Zo ontstaat extra ruimte voor spelen, ontmoeten en groen

Beschermd kruispunt:
herinrichten van het kruispunt om te benadrukken wat de hoofdroute is voor automobilisten. Dit biedt ook mogelijkheid om een verbinding te maken tussen de Welle en Zandpoort

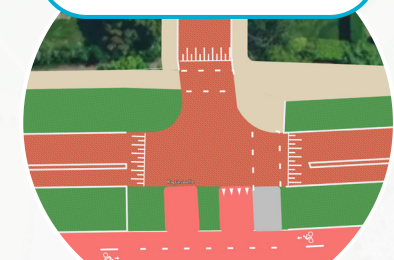

Verkeersremmende strategie:
smallere straat, uitstraling van klinkers en verhoogde kruispunten zijn verkeersremmende maatregelen

Molgoot straatprofiel:
visueel versmallen van de straat met een asymmetrische molgoot profiel, liefst gecombineerd met uitstraling van klinkers om uit te nodigen tot langzaam rijden

Promenade langs de IJssel:
eenrichtingsstraat voor gemotoriseerd verkeer, tweerichtingenfietspad, bredere voetpaden aan beide kanten, geen autoparkeren en wel een groene buffer

Verhoogde kruising:
Melksterstraat als eenrichtingsstraat om de stad uit te komen, uitstraling van klinkers en verhoogde kruising zorgen ervoor dat het verkeer wordt afgeremd

DETAILS EN VOELBAAR

VAN BEWONERSINITIATIEF NAAR BREED GEDEELDE DROOM

De ervaring uit Deventer

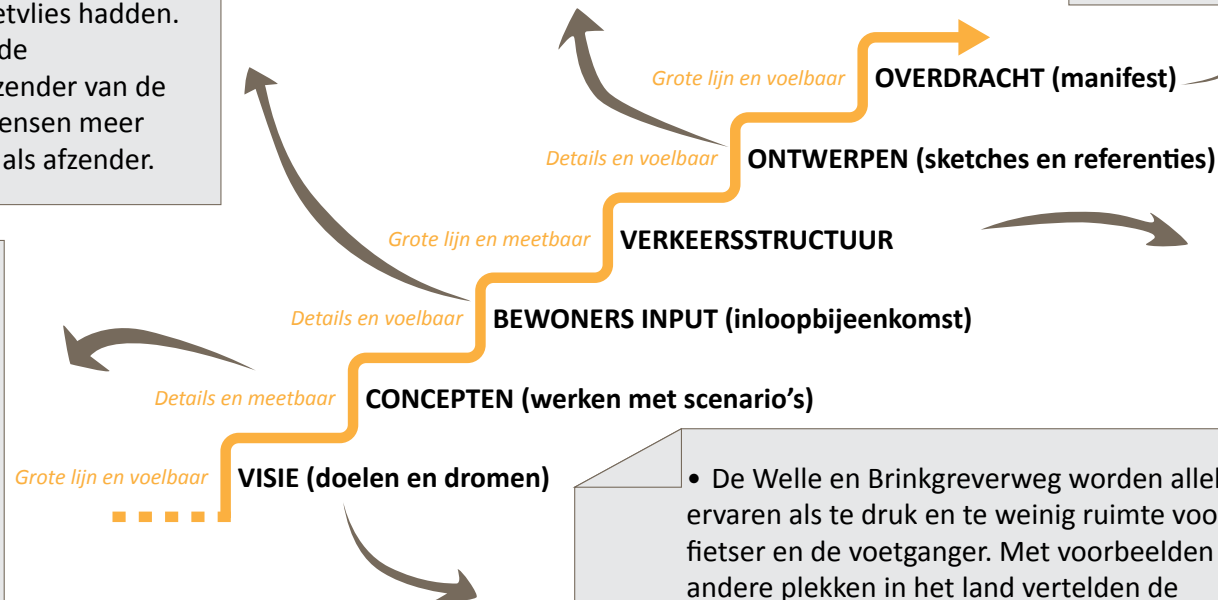
- We organiseerden een grote inloopbijeenkomst waar we alle Deventenaren voor hebben uitgenodigd. Ze mochten reageren op de scenario's en een voorkeur uitspreken. Doordat we breed uitnodigden kwamen er ook gebruikers van de weg die andere belangen uitten dan direct omwonenden.
- Met de input van deze bijeenkomst werden knelpunten zichtbaar die we zelf nog niet op ons netvlies hadden.
- Een belangrijke les: de initiatiefnemers als afzender van de uitnodiging spreekt mensen meer aan dan de gemeente als afzender.

- Met behulp van studenten van het Saxion werkten we voor iedere weg drie scenario's uit.
- Zij werkten verschillende details uit en onderzochten de mogelijkheden voor het veranderen van verkeersstromen en -volumes.

- Parallel aan de vorige stap hebben we voor iedere weg een definitief ontwerp gemaakt.
- Het ontwerpen van wegen is een samenspel met die van de openbare ruimte, met daarbij een afweging tussen vorm, functie en gebruik van zowel de weg als de ruimte eromheen.
- In de fase van deze stap hebben we nog een extra bewonersbijeenkomst georganiseerd om de betrokkenheid te behouden, gebruikers van de wegen uit andere wijken en dorpen mee te nemen en onze ideeën te toetsen.

- Toen we klaar waren om een punt te zetten achter ons ontwerpproces, organiseerden we een tentoonstelling in Deventer. Hier nodigden we wederom heel breed voor uit.
- Nu was het niet ons doel om feedback op te halen maar om mensen te laten bevestigen dat ze onze droom deelden. Hiervoor lieten we ze een manifest ondertekenen, als ze dat wilden.
- De tijd is nu rijp om het enthousiasme vanuit de stad over te dragen naar de gemeente.

- Belangrijke vragen van inwoners – die universeel zijn voor dit soort casussen – zijn: 'waar gaat het verkeer dan heen?' en 'waar moet ik parkeren?'.
- Met behulp van informatie van de gemeente hebben we op hoofdlijnen een inschatting kunnen maken wat de impact is van onze ontwerpkeuzes op de verkeersstructuur. We hebben hierdoor heroverwogen in welke richting autoverkeer wel of niet zou moeten rijden.

NB: Een grotere versie van het centrale diagram is te vinden op de derde pagina van dit document.

In dit boekje lees je over de lessen van het ontwerpend onderzoek in Deventer. Dit project is geïnitieerd vanuit Deventenaren die betrokken zijn bij het Architectuurcentrum Rondeel Deventer. Met behulp van de subsidie Wegen naar Welzijn (Stimuleringsfonds Creatieve Industrie) hebben zij samen met adviesbureau Mobycon, architectenbureau I'm Architecten, landschapsarchitect Andries van den Berg en studenten van Saxion Hogeschool hun initiatief uit kunnen bouwen naar een breed gedeelde droom.

“ Wij - een groep Deventenaren - hebben initiatief genomen om te onderzoeken hoe de Welle en de Brinkgreverweg ingericht kunnen worden als plek om te zijn in plaats van weg om doorheen te stromen.

Wij willen Deventenaren en gemeente Deventer inspireren met onze dromen. Wij geloven dat het mogelijk is om op de Welle het Pontplein te creëren als verbinding tussen de binnenstad en de IJssel.

Ook de Beestenmarkt kan als het waarover de Brinkgreverweg heen getild worden waardoor de route naar de binnenstad aantrekkelijker wordt om te fietsen of te lopen.

Zo maken we Wegen naar Welzijn die bijdragen aan het leven van Deventenaren, de bezoekers aan de stad en de stad Deventer zelf.

Deelt u onze Dromen?

Met de ondersteuning van :

**stimuleringsfonds
creatieve industrie**

Met de medewerking van :

Andries van den Berg
landschapsarchitect

MOBYCON

ARCHITECTEN